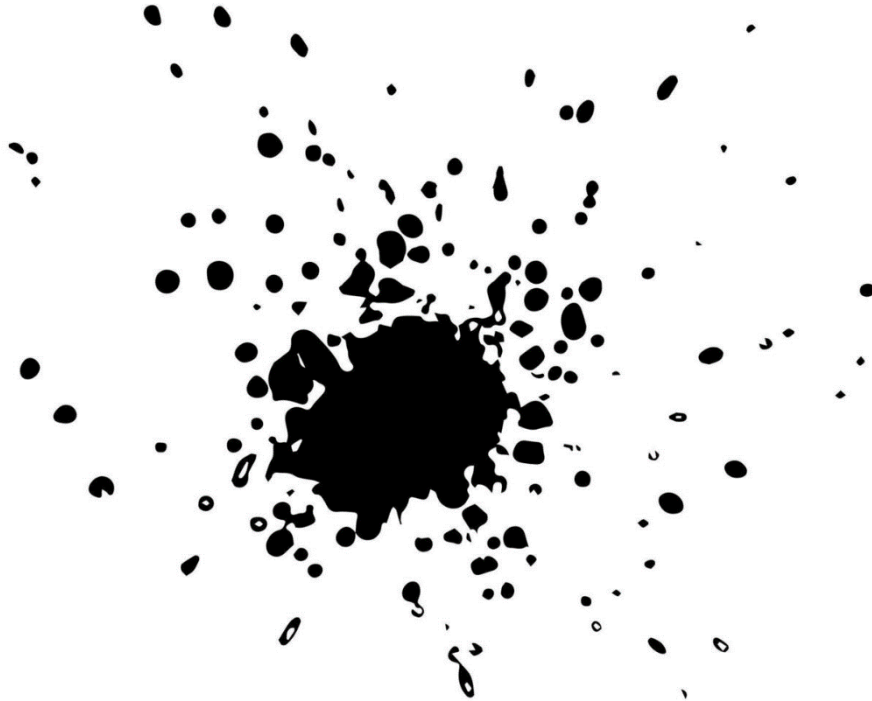

Els secrets de l'Eixample

Mariano Casas

Proposta didàctica

Elaborada per Àngela García.

E·P·L·A·I

© (2022) Edicions del Bullent, SL
De la Taronja, 16 - 46210 Picanya
961 590 883

info@bullent.net

Directora de la col·lecció: Pilar Puchades

SINOPSI

Quan tens 17 anys i acabes d'arribar a València per a estudiar a la universitat s'obri al teu davant una nova vida. Al protagonista d'”Els secrets de l'Eixample”, la família li ha trobat un lloguer sospitosament barat per a la zona acomodada on es troba. A més, la misteriosa conducta de la propietària de l'estudi on viu i l'estranya mort de la seua neta el refermen en que alguna cosa no va bé. Fascinat pels records d'aquella xica descobrirà junt amb una companya de classe que les façanes de l'Eixample amaguen secrets i mentides que malden per eixir a la llum i també gent sinistra que tracta d'evitar-ho, a qualsevol preu. “Els secrets de l'Eixample” parla de les herències poc desitjables que arrosseguem amb nosaltres, d'hipocresies i d'enganys. I també parla de gent que pot deixar arrere el passat per a viure per fi com vol.

L'AUTOR

Mariano Casas Gómez (València, 1963) ha publicat novel·les juvenils de diverses temàtiques (viatges, aventures, història, intriga, *noir*...) amb alguna incursió en la novel·la adulta (*Les Ales de Mercuri*) o en els estudis històrics (*L'itinerari valencià de Lady Holland, Tupper i la guerra del francès a terres valencianes*). Ha rebut diversos premis pels seus llibres com ara el premi a la millor novel·la juvenil de 1999 de l'IIFV per *Pirates de la Marjal*, el premi Vila de Teulada de 2020 per *El carrer 722* o el premi Enric Valor de novel·la juvenil de 2002 per *Sabor de crim* i, l'any 2022, per *Els secrets de l'Eixample*.

1- Abans de la lectura

La coberta

Fixa't en el títol. A quin subgènere (terror, aventures, amor, misteri...) creus que pertany aquest llibre? Per què?

.....
.....
.....

La fotografia de la coberta en quina època ens pot situar? Creus que les taques de color roig ens donen alguna pista sobre la història que llegirem?

.....
.....
.....
.....

Aquest llibre ha sigut guanyador d'un premi que du per nom el d'un escriptor. Saps qui és? Busca informació sobre ell i explica per què creus que va ser important per a la literatura valenciana.

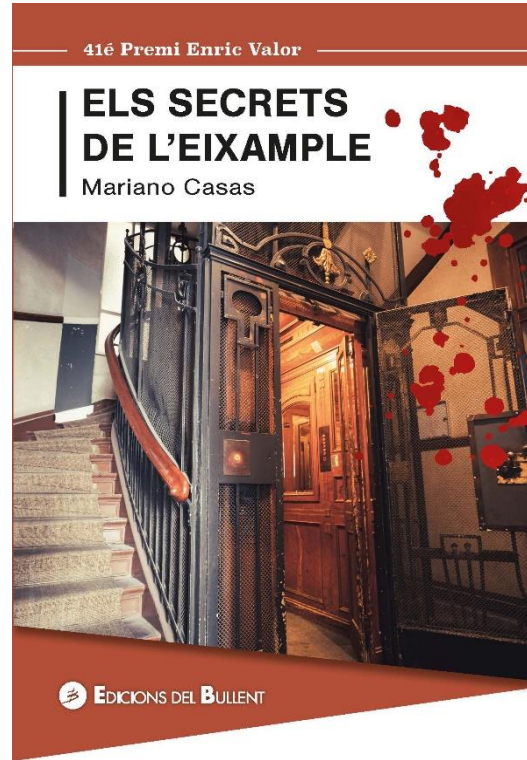
.....
.....
.....

La contracoberta

A partir de la informació que se'ns dona podem saber-ne un poc més sobre l'argument. Com creus que serà el protagonista? Quin serà l'espai on ocorren els fets?

.....
.....

Creus que el títol del llibre va en consonància amb l'argument narrat?

.....
.....
.....

Completa la fitxa tècnica del llibre.

Títol:.....
Autor:.....
Editorial:..... Col·lecció:..... Núm.:.....
Data de la 1a Edició:.....
Nombre de pàgines:.....
Tema/gènere:.....
Argument:.....
Valoració personal:

2- Durant la lectura

A mesura que vages llegint el llibre has d'anar contestant les preguntes següents:

a) Com era l'estudi on anava a viure durant el curs? Quins eren els aspectes positius de viure en aquell lloc?

.....
.....
.....

b) Com s'assabenten que aquest estudi es podia llogar i a través de qui contacten amb Sisita?

.....
.....

c) Què descobreix el protagonista quan decideix canviar la targeta de la bústia?

.....

d) Per què Martina Mas no vol viure amb la neboda?

.....

e) Què era en realitat el clauer que va trobar? Què va fer en descobrir-ho?

.....

.....

f) Quins noms apareixien en la làpida de la família Romaguera?

.....

g) A qui decideix contar totes les sospites i les investigacions? Com la coneix?

.....

.....

h) De quina manera vol comprovar si algú entra a l'estudi?

.....

i) Què contenia la llibreta que va trobar al calaix?

.....

j) Qui és Puri? En quina situació coneix el protagonista?

.....

k) On se'n va anar a viure Miranda quan va complir díhuit anys?

.....

l) A què es dedicava l'home de Pilar?

.....

m) Per quin motiu van a la Plaça del Llibre?

.....

n) Qui era realment la dona pèl-roja que acompanyava Marçal Peris?

.....

o) Per què Sisita deixa estudiar Filologia a Pilar?

.....

p) Després que mare i filla es retroben, Lídia i el protagonista continuen sospitant que hi ha un crim. Quin és?

.....

q) Per què van a l'Hospital Clínic? Què hi descobreixen?

.....

r) Per què es divorcien Sisita i Jesús Escandell?

.....

s) Quin és el final de Sisita?

.....

t) El protagonista continua vivint a l'estudi?

.....

3- Després de la lectura

a) T'ha agradat el final? Per què?

.....

.....

.....

b) És un final obert o tancat? Argumenta-ho.

.....

.....

c) Escribeu un final alternatiu d'unes cinc línies.

.....

.....

.....

.....

d) Després de llegir el llibre, fixa't en si vas encertar el subgènere i l'època de la història.

.....

.....

e) Quin és el teu personatge preferit? Per què?

.....

.....

.....

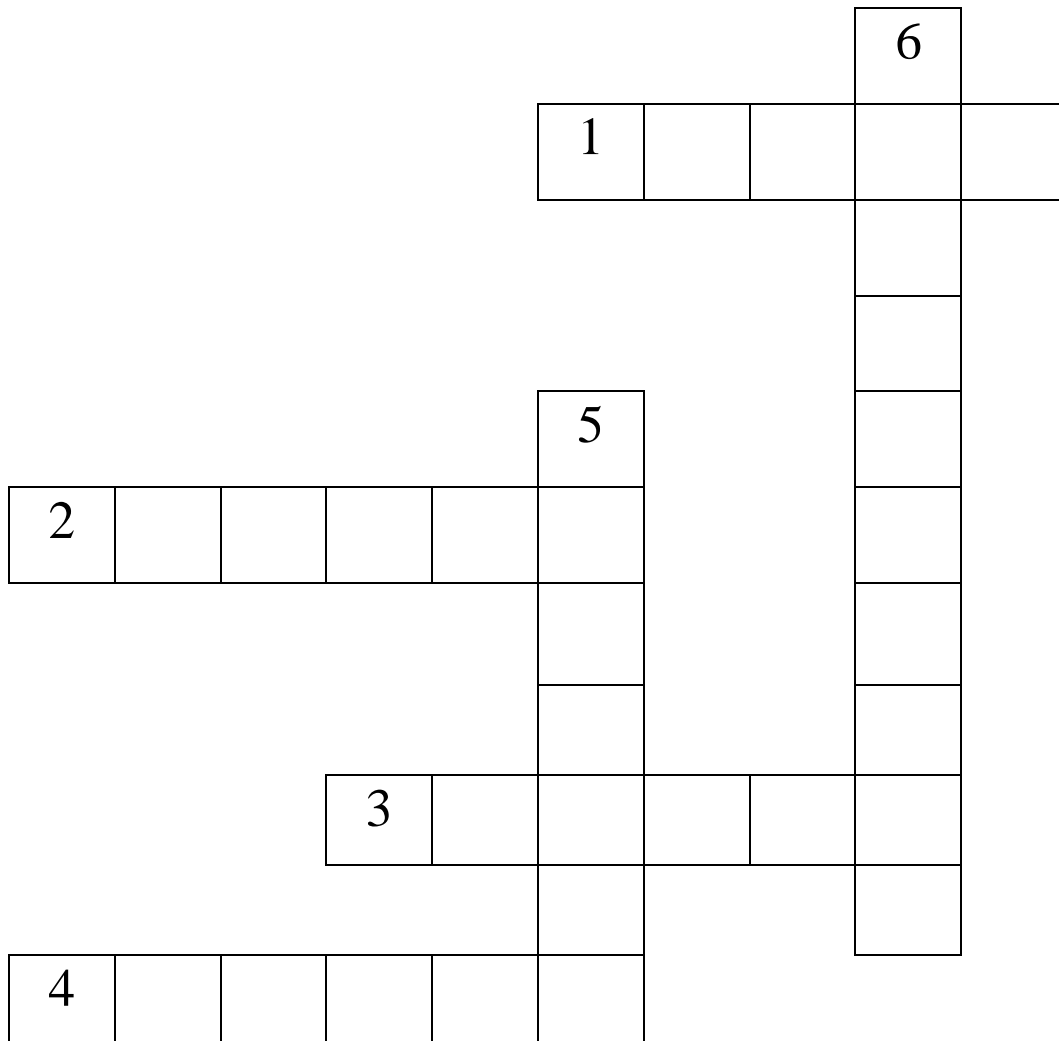
.....

4- Encreuat

Completa l'encreuat següent a partir de les descripcions que se't donen. Es tracta de completar-lo amb noms de personatges de la història. Per a fer-ho cal que hages llegit atentament el llibre.

- 1- Nom de la persona que netejava el pis a Sisita.
- 2- Nom de la persona que se'n va a viure a Vinaròs després de separar-se.
- 3- Nom de la dona que el protagonista i Lúdia coneixen a la Plaça del Llibre.
- 4- Personatge que es desmaia i l'han de dur a l'hospital.
- 5- Personatge que li lloga l'estudi al protagonista.
- 6- Cognom que apareix en la làpida de la tomba que el protagonista visita.

5- Parlem de l'espai

a) A les pàgines 12 i 13 tenim una xicoteta descripció del barri on el protagonista viurà. A continuació hi ha la transcripció d'un fragment. Tracta d'imaginar-te com seria la casa i dibuixa-la.

“Les cases, ben conservades i amb les fronteres pintades, tindrien més de cent anys i feien la sensació de pertànyer al passat, de ser supervivents d'altres èpoques. La finca del número 33 del carrer Ciscar era tan antiga o més que les altres, de set pisos, amb la frontera coberta amb motius vegetals i balcons amb balustrades [...]. Tots dos teníem raó: la gent del barri era d'allò que en diríem “benestant”, però les cases transmetien una sensació tètrica, com els mausoleus d'altres èpoques que ningú ja visita i van cobrint-se de molsa.”

b) Ara és el teu torn! Descriu la frontera de ta casa o d'algun edifici que et sembla interessant. Fixa't en la descripció anterior i inclou sensacions que et transmet la frontera o el barri en qüestió.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) Fixem-nos ara en la descripció de l'estudi del protagonista (pàg. 13 i 14). Per parelles, un de vosaltres haurà de descriure casa seua, fent èmfasi en la distribució de les habitacions i els objectes. El company, mentre va descrivint-la, haurà d'anar fent un plànol de la casa. Quan acabe la descripció haureu de comprovar que el dibuix s'ajusta a la realitat de la casa descrita. Després, canvieu-vos els papers.

d) La història transcorre en l'Eixample de València. Què creus que significa la paraula "Eixample"? De quina paraula creus que prové?

.....

<https://www.enciclopedia.cat/gran-enciclopedia-catalana/eixample>

En aquest enllaç tens una mica més d'informació sobre aquest tema. Per què i quan sorgeixen els eixamples a les ciutats? Quins eixamples, a banda del de València, destaca l'Enciclopèdia?

.....

Ara centrem-nos en l'Eixample de València. S'hi poden trobar tota una sèrie d'edificis o elements urbans emblemàtics de la ciutat. Dividiu-vos per grups i que cada grup busque informació sobre alguna d'aquestes obres arquitectòniques. Fixeu-vos en quan van ser construïts, l'arquitecte, quin estil tenen, etc. Després feu una breu explicació a la resta de la classe.

Mercat de Colom

Mercat de Russafa

Edifici Ferrer

Edifici dels Dracs

Edifici Albacar

Casa Barona

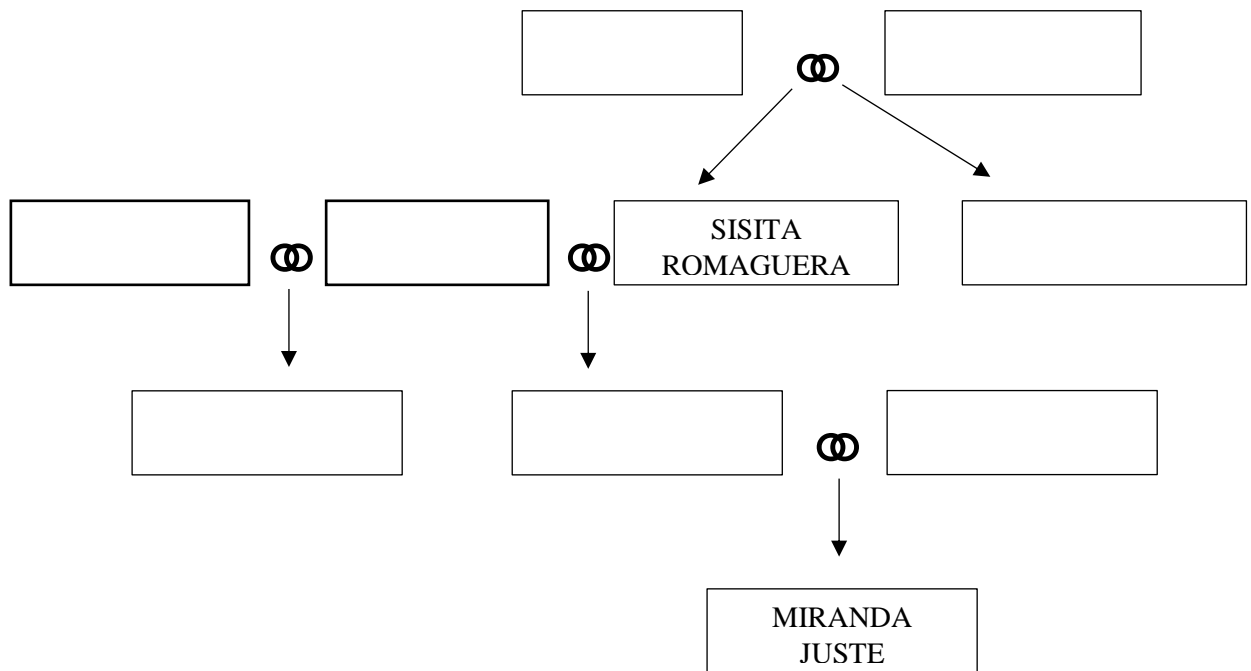

Una vegada hegeu posat tota la informació en comú, fixeu-vos si les dates són pròximes, si tenen estils diferents o pareguts... Ara ja sabeu més sobre l'espai de la història i podeu imaginar-vos millor com era aquell barri.

6- La família

En aquesta història podem conèixer molts dels familiars de Sisita. Completa l'arbre genealògic d'aquesta família.

Ara és el teu torn! Elabora el teu propi arbre genealògic. Pots arribar fins els teus avis. Si t'atreveixes pots buscar més arrere i arribar més lluny encara.

7- Amplia el teu vocabulari

Estes són algunes paraules que apareixen al llibre. Busca al diccionari les que no conegues. Si et serveix d'ajuda, pots buscar-la al llibre i veure-la en el seu context per a poder entendre-la millor. Després escriu una oració amb cadascuna d'elles.

Transigir (pàg. 11)

Esmorteïda (pàg. 13)

Embadalit (pàg. 20)

Primoroses (pàg. 25)

Quimera (pàg. 48)

Cavil·lós (pàg. 52)

Fressa (pàg. 64)

Tafanejar (pàg. 78)

Fardell (pàg. 86)

Maror (pàg. 123)

Socarrim (pàg. 139)

Rumiar (pàg. 142)

8- Autoconeixement

a) Els secrets tenen una importància molt gran en aquesta història, fins al punt que són el desencadenant de la tota la trama. Aquests tipus de secrets arriben a destrossar una família i a fer molt de mal. Quin ha sigut el secret que més t'ha sorprés?

.....

Ara, pensa en la teua vida. Segur que tu també amagues secrets o fins i tot n'has descobert algun a la teua família o als teus amics. Creus que hi ha secrets que són necessaris per a no ferir les persones o creus que són injustificables? Explica-ho i posa'n algun exemple.

.....

.....

.....

.....

b) El comportament de la mare del protagonista és característic d'alguns tipus de pares. Vol controlar-ho quasi tot i és preocupat molt pel fill. Creus que els pares han de donar total llibertat als seus fills? Quins límits creus que han de posar? Fes dues llistes. En una hi inclou les coses que creus que els pares no haurien de controlar i en l'altra els límits imprescindibles.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

c) El protagonista estudia el grau d'Història a València. En un futur, si hagueres d'estudiar alguna cosa, quina curs/grau/cicle faries? Quin seria el lloc ideal on aniries a estudiar/treballar? A quin tipus de gent que t'agradaria conèixer? Escriu un text d'unes 200 paraules en què parles sobre aquest tipus de futur ideal. Després, compartix-ho amb els companys.

9- Cultura i literatura

A la història apareixen dues festivitats que coincideixen en el temps: Halloween i Tots Sants. Llegim aquest article per a conèixer-ne un poc millor l'origen.

Tots Sants o Halloween?

29/10/2021

La roda dels cicles naturals de calor versus fred i llum versus foscor propicia que des de temps remots i en diferents cultures s'hagin celebrat, en els primers dies de novembre, festes dedicades al record i a la relació amb els difunts. Un cop passat el temps de les collites, la terra sembla esmorteïda i ens condueix a reflexionar sobre la temporalitat de la vida i la relació entre nosaltres i els nostres avantpassats [...].

El Halloween anglosaxó parteix dels mateixos orígens que el Tots Sants europeu i amb la qual comparteix molts dels costums, com per exemple, les històries de por, les fogueres, la imatgeria d'éssers del més enllà, la decoració de carabasses i altres fruits, l'acapte de llepolies... Avui en dia es considera que Halloween és una festa nord-americana que s'ha introduït a Europa per la influència de la cultura popular procedent dels Estats Units. No obstant això, hem de tenir en compte que es tracta de la mateixa festa de Tots Sants originària del món celta i que fou importada pels immigrants irlandesos a mitjans del segle XIX als Estats Units i el Canadà. La festa anà adquirint una progressiva popularitat a partir de 1921 i veié un procés d'internacionalització a partir dels anys 80 gràcies al cinema i a la televisió.

Per tant, podríem dir que es tracta d'una festa d'anada i tornada entre els dos continents. Tornada, cal dir-ho, que ha quedat descontextualitzada i desvirtualitzada del seu significat en pro d'una banalització que l'ha reduïda a una espècie de carnestoltes temàtic, en el que el concepte de la por que tots els humans manifestam envers la mort s'ha transformat en el concepte del terror i cap a un estat d'ànim corprès per fenòmens paranormals.

[...] Segons la tradició, la Nit de Tots Sants o Nit de les Ànimes era la nit en què les ànimes tornaven a llurs cases a visitar els vius, i per això era habitual deixar-los llums encesos i petits presents. Cal destacar el conegut joc de les animetes, consistent en anar amagant per la casa panallets o castanyes -que en el marc del joc són regals deixats per les ànimes dels morts que aquell dia tornen- per tal que els infants les trobin l'endemà, com a prova de la visita dels difunts, i en gaudeixin. En aquests dies els infants també són obsequiats amb llepolies tals com rosaris, panallets, castanyes i fruita confitada.

<https://veuanoia.cat/tots-sants-o-halloween/>

a) Debatim a classe! Abans de fer-ho, preguntem a casa (pares, avis...) com vivien la nit de Tots Sants. Com ho vivim ara? Hi ha hagut un canvi generacional? A banda d'aquesta festivitat, quines altres coses han canviat de fa cinquanta o seixanta anys a ara? Primer parlem-ho per parelles i després compartim amb la resta de la classe les nostres idees o opinions.

b) A continuació teniu un enllaç d'Àpunt en què es fa un xicotet debat al voltant de la celebració de Halloween i Tots Sants i es pregunta a la gent del carrer per a veure què n'opinen. Podeu visualitzar-lo a classe i veure si hi aporten nous arguments o perspectives que no havíeu dit.

https://www.apuntmedia.es/programes/a-punt-directe/clips/halloween-tots-sants_134_1370947.html

9- Música i literatura

Poseu-vos per parelles. Trieu un episodi o alguna escena del llibre que vos haja agradat i busqueu una cançó adient per a aquest episodi. Es tracta de crear la banda sonora pròpia d'aquest capítol. Després compartiu-ho amb la resta de la classe.